

REVISTA POLITICĂ

Abonamentele:

în Austro-Ungaria pe an pentru cărturari 8 cor., pentru țărani 5 cor., în România și străinătate pe an 10 cor. Abonamentele se plătesc înainte la administrație și se pot face pe 6 sau numai pe 3 luni. Un număr 15 bani.

Inseratele:

se trimit numai la administrația foii și costă: un rând petiț, sau spațiul său. prima dată 12 bani, a doua oară 18 bani, a treia oară 24 bani. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisele nu se înapoiază.

Apare în fiecare Duminică.

Redacția: strada Tâmplarilor N-rul 16.

Administrația: strada Dragoș N-rul 3.

Adunarea alegătorilor români ai ținutului electoral Câmpulung-Dorna-Stulpicani a hotărât următoarele:

I. D. Conte Bellegarde a renunțat la mandatul de deputat în camera imperială din cauza împrejurărilor destul de îngreuoase și primejdioase dezvoltării sigure și temeinice a poporului în privința economică, culturală și politică.

Luând în vedere isprăvile mari și foloștoare, munca desinteresată și jertfele d. conte Bellegarde pentru poporul român, întreaga adunare îi exprimă din toată inima încredere desăvârșită și recunoștință deplină și-l roagă să primească iarăși mandatul.

II. Alegătorii români înfierează cu toată tăria atacurile nerușinate ale presei jidovești la adresa d. conte Bellegarde și resping cu indignare amestecul netrebnic al celor nechemați în treburile obștești ale Românilor.

III. Devenind vacant mandatul de deputat în camera imperială pentru ținutul electoral Câmpulung-Dorna-Stulpicani, adunarea alegătorilor români din acest ținut hotărăște și proclamă candidat pe d. conte Bellegarde, chiar și atunci, când n'ar voi să primească acest mandat.

IV. Delegații români din comuna Câmpulung și din toate celelalte comune ale ținutului electoral Câmpulung-Dorna-Stulpicani sunt cu toată stăruința rugați și provocați să nu treacă peste voința și hotărârea poporului, de a alege iarăși pe d. conte Bellegarde deputat în camera imperială.

Aceasta o cere cinstea și vrednicia munteților români.

V. Partidul român și presa acestuia e rugat, să ție seamă de dorința și voința poporului

român, de a sprijini în mod sincer și efectiv candidatura și alegerea d. conte Bellegarde.

Acesta e glasul nestrămutat al poporului. Partidul român va contribui cu atât mai mult la încheierea solidarității naționale și la împăciuirea și întărirea legăturilor de frăție între toate păturile neamului nostru, sprijinind, în conformitate cu hotărârile adunării alegătorilor români, alegerea d. conte Bellegarde.

Câmpulung, în 23 Octombrie 1910.

Președintele adunării:

Stefan Forfotă,

primar în Votra-Dornei.

Vicepreședintele adunării:

Vasile Alboi Șandru.

Secretariul adunării:

Cosma Moroșan.

Înștiințare.

Acele persoane, cari vor primi cele trei numere dintâi ale gazetei noastre fără a le înapoia, vor fi considerați ca abonați și sunt obligați a plăti abonamentul pe cel puțin trei luni.

Stăpân și slugă.

Am spus în articolul nostru de fond din numărul prim al foii noastre, că ultimul deceniu cu prefacerile sale repezi a schimbat cu totul fața politicii din Bucovina și desigur nu spre binele nostru în primul rând. Ne temem, că viitoriul apropiat ne păstrează încă multe surprinderi în schimbări de acestea, ce nu voiesc să înceteze.

Nu suntem dușmani ai schimbării situației. Dar credem ca oameni și mai ales ca Ro-

mâni, că lucrurile bune și trainice, de cari atârnă viitorul nostru, trebuiesc săvârșite în liniște, cu chibzuială și sânge rece, iar nu cu repejunea amețitoare de automobil, care în goana sa nebună crede naivul, că totul din jurul său se schimbă după voia sa, se'nțelege că numai cât timp ajunge benzina și funcționează motorul, dar care la cel mai mic defect sau piedecă se sfarmă, și abia atunci vede că totul în jurul său nu s'a schimbat, ci a rămas ca înainte, în vreme ce, ca o ironie a naturii, care nu iartă salturile îndrăsnețe... îl ajunge din urmă și-l întrece chiar măgarul sau, ca să facem o aluziune mai transparentă la situația politică din țară, pe care ne vor ierta-o cetitorii: porcul!

Că avem drept în cele zise mai sus, ne arată și politica noastră din ultimele luni. Cum s'a prefăcut totul! Te crezi în fața unui cinematograf, unde vezi părădându-se nebunește icoane diverse, cari te orbesc, te zăpăcesc, și din cari nu rămâne la urmă nimic alta real decât pânda albă și goală.

Cine oare se mai îndoiește astăzi, că în biata noastră țărișoară, ce e amenințată să-și pardă toată fața sa prin dese prefaceri, un lucru rămâne neschimbat, o putere nu-și pierde valoarea, un om rămâne singurul stăpân al situației? Este Coco Wassilko!

O prefacere adevărată în spre bine, o în-sănătoșare a politicii bucovinene întregi, și a noastre românești în special, fără delăturarea acestei „boli“ cum i-a zis odată Aurel Onciul, o credem odată pentru totdeauna imposibilă.

Dar să ne întrebăm: cine poartă vina, că Coco Wassilko este mare și tare în Bucovina? „Ai noștri“!

Când îndrăsnețul „privitor“ din Brünn, nemulțămît cu teatrul politic din Bucovina, a luat în asalt scândurile teatrului, a făcut marele păcat, pe care numai neștiința sa îl poate ierta, că a alungat de pe scenă cu mijloace, pe cari toți le-am stigmatizat, pe niște actori de talent, cari nu jucau, nu puteau să joace poate excelent, erau totuși cinstiți, în vreme ce regisorul de după culise, care trăgea sforile și dirija jocul spre nemulțămirea celui, ce privind se întreba numai „ce e rău și ce e bine“, nu însă și care este pricina adevărată a răului — sta ascuns și se bucura de

noua achiziție, care îi va aduce cu talentul și reclama sa americană bune venituri la cassa teatrului. Și așa a și fost.

Prea târziu și-a dat d. Aurel Onciul seama, că cel, ce are în mâinile sale puternice sforile politicii bucovinene, este Coco Wassilko. Vai de cel, ce-i încurca sforile sale! Dela președintele și până la funcționarul de rând, toate posturile se ocupă numai cu încuviințarea sa. Nici chiar biserica nu e liberă de influența sa. Avere n'are și totuși trăiește ca un pașă, dispunând de bani și putere. Cahalul și presa jidovască îi stau la dispoziție, se înțelege nu de geaba. Ar putea de altfel să se lăfăiască la noi corupția, în urma căreia contele Bellegarde a numit cu drept cuvânt țara noastră o țară de jac.

De când a urcat, încă ca bărbat tânăr, scena politică a Bucovinei s'a arătat dușman Românilor prin faptul, că și-a renegat neamul și a trecut la dușmani, din tabăra cărora a început să ne dea o loritură după alta.

Ascuns după culise, fără a face larmă și a trada cu luni înainte intențiunile sale dușmanilor, cum o fac unii politicieni români, el a știut cu tactul său fin și șiret de intrigant politic, să producă necontentit neînțelegeri, desbinări, ba chiar partide nouă în sânul popoului nostru. Bucuria sa satanică era cu atât mai mare, cu cât lucrurile acestea mârșave, ce purcedeau de la el, se făceau în fața lumii prin unelte românești, iar el rămânea neatins în umbră.

Nici când el nu ar fi jucat un astfel de rol însemnat, dacă conducătorii noștri politici ar fi fost bărbați deștepți și de caracter, nu însă niște minți înguste, firi slăbănoage și râvnitoare de măririi, posturi și gheșefturi grase, de dragul cărora ingenunchiau în fața stăpânului temut tocmai în momentele când datoria și cinstea le-ar fi impus luptă vitejască.

Dar Coco Wassilko n'a priceput numai să-și creeze situația, cum a făcut un Aurel Onciul la noi, el știe și să și-o păstreze, ceea, ce n'a fost în stare Onciul cu toată bărbăția și geniul său, în urma unor defecte.

Amestecul lui Wassilko în politica noastră îl știm cu toții. S'a plâns și d. Onciul asupra lui. Pe unși din deputații noștri, trabanții săi credincioși și sclavici, el îi sprijinește la alegeri, îi pune în cinste și măririi. Nu l-a făcut

de pildă pe baronul Hurmuzachi președinte la consiliul cultural al țării, cu toate că n'are nici o pregătire pentru acest post important pentru starea agricolă a țării și care, tot după spusa lui Onciul, nu știe deosebi barabula de sfeclă?

Pe ceilalți, cari nu-i slujesc și nu i-se închină, ba chiar i-se opun și-l combat, caută să-i trântescă la alegeri și-i prigonește pe toate căile politice și private, de regulă prin căpăii săi români, până ce-i doboară sau cel puțin îi îngreșează într' atâta, că părăsesc terenul politic.

Așa s'a retras din politică Dr. Iancu Flondor, după ce prin gura unuia „de-ai noștri“ a auzit pângărit și numele sfânt al maicii sale moarte. Tot cu ajutorul bărbaților „noștri“ a primit Wassilko alt cap scump nouă Românilor, pe cel al contelui Bellegarde. „Faceți căpitan al țării pe cine voiți, numai pe Bellegarde nu!“ a zis atotputernicul și „ai noștri“ i-au adus și această jertfă. Din porunca și cu ajutorul cui a fost subminat sistematic contele Bellegarde, antagonistul lui Coco Wassilko? Cine a cetit în gazeta acestuia „Bukowinaer Post“, din 17 Iunie 1910, șirele privitoare la „combaterea necesară a unei persoane politice marcante“ nu se poate îndoi de autorul moral al acestui nou atentat politic. Care a fost persoana politică, ce trebuia combătută în folosul Evreilor, cum zice „Post“, dacă nu contele Bellegarde? Căci el a decimat cămătarii din Sudul Bucovinei, a alarmat justiția înotriva lor și a dat, după cum se plâneau foile jidovești, „loviturile cele mai grele“ Jidanilor. Căci nu poate face aluziune Coco Wassilko la antisemiții de odinioară Florea Lupu, Aurel Onciul, Hurmuzachi și alții, asupra cărora nu mai scriu foile jidovești, nimic, ba adesea îi laudă încă. Pe aceștia nici Wassilko nu-i mai combate, căci s'au împlânzit și s'au „încumințit“ cu vremea, de-i mânâncă și bomboanele din palmă.

Și de ce nu s'ar fi împlânzit oare, când Coco știe că le plac „bomboanele“, și li dă zilnic, doar s'ar desvâța de obiceiul lor sălbatec de-a împunge cu coarnele și a svârli cu copita? N'a propus în dietă chiar Coco Wassilko stabilirea d-lui Florea Lupu ca președinte al băncii țării? Lucru neașteptat și nepriceput pentru noi muritorii de rând, pe cari deputații noștri au bună-voința să ne creadă mereu

proști. Cu atât mai neașteptat, că lupta înverșunată a d-lui Florea Lupu înotriva lui Wassilko este încă în memoria tuturora, ba chiar d-sa singur a îngrijit să ni se păstreze într'o broșură politică tipărită de d-sa. Păcat numai că n'a apărut și acea, pe care o pregătea și promitea d. Aurel Onciul, care a luat fără scrupule locul dușmanului său, Coco Wassilko, la direcția trenurilor.

Dar binefacerile lui Wassilko față de fiii săi ascultători merg mai departe. Moriz Paschkis, fostul director al băncii țării și un adversar aprig al lui Dr. Florea Lupu e pensionat cu de-a sila. Dr. Lupu a triumfat, dar pe spațele țăranilor i-se plătește lui Paschkis o pensie anuală de 10.000 lei și locul lui desigur nu-l va lua un român. Câte nu s'ar putea scrie despre frumoasa temă: Cât ne costă un deputat? Se va găsi cine s'o scrie? Ne-având bani de întrecut ca să publicăm un premiu pentru această temă, ne declarăm gata s'o publicăm gratuit în foaia noastră.

Dar surprinderile se țin lanț. Știe lumea, că până nu de mult Dr. Florea Lupu combătea până de mult corupția din administrația țării și pe șeful ei suprem George Wassilko. Deodată atacurile încetează și Dr. Lupu cere în public scuze baronului de Berhomet pentru acușările sale, pe cari le declară neîntemeiate. Oare acuma, când Dr. Florea Lupu are în mâinile sale controlul administrativ al comunelor românești, s'au îndreptat lucrurile, a dispărut corupția de altă dată? Sau i-a trebuit d-sale această putere numai pentru a se folosi la agitații politice, fie pentru sine și partizanii săi sau înotriva antagoniștilor săi, a dușmanilor corupțiunii?

Mai curioasă și mai reprobabilă pentru că eram obicinuți cu consecvența părerilor și faptelor sale, a fost schimbarea atitudinii lui Aurel Onciul față de baronul Wassilko. Știm cu toții câte lovituri, cât de drepte pe atât de dureroase și de umilitoare i-a aplicat d. Onciul baronului Wassilko. Începând cu propunerea plină de sarcasm de-a i-se reduce leafa de căpitan la 666 cor. pe an, conform muncii ce o prestează ca căpitan, și până la scrisoarea deschisă din primăvara anului trecut, prin care îl somează, să-și dea demisia din postul său — d. Onciul nu l-a slăbit pe acest politician, care desigur n'a visat, că va plăti așa

scump cinstea de-a se lăsa rădicat, fără a avea merite și aptitudini la acest post înalt de cătră d. Aurel Onciul. Când ne așteptam mai puțin, auzim tot din gura d-lui Aurel Onciul cu ocazia închiderii ultimei sesiuni dietale numai elogi la adresa victimei sale. Mulți vor găsi în acest act „obiectivitatea“ d-lui Onciul, secretul însă este o înțelegere, un pact, care cerea schimbarea atitudinii d-lui Onciul și Lupu, ceea, ce s'a și întâmplat.

De altfel deja în sesiunea ultimă a dietei, căreia îi premersese faimosul proces al „fabricei de ciment“ a fost deplină înțelegere și armonie între vechii dușmani ai lui Coco și Wassilkenii huliți de altă dată. A încetat oare de a fi Coco Wassilko „tulbūrătorul păcii“, „boala“ Bucovinei sau cum îi mai spune d. A. Onciul? S'a îndreptat administrația țării sau a dispărut corupția — de s'a făcut pace și nu se aud bubuituri de tun?

Nimic din aceste lucruri mult dorite de d. Onciul odinioară, dar la cari pare a fi renunțat acum. În schimb se povestește că d. Onciul vra conducerea agendelor directorului dela comitetul țării, post, care după părerea noastră nu se capătă fără învoiala lui Coco Wassilko.

Nu însemnează aceasta a capitula pe toată linia? Sau să-i credem colaboratorului hazliu dela „Wahrheit“ că între Români și dușmanii lor de moarte a încetat lupta și că ici coló se mai văd numai hărțueli neînsemnate, iscate din ceartă asupra hotarelor acestor popoare? Sărmane! Cu legi utopice și nerealizabile în praxă ca cea pregătită d. A. Onciul pentru viitoarea dietă și cu deputați, cari nu se interesează de comunele mixte, vor dispărea în curând aceste îngrădituri slabe, fără apărători, pentru a se muta la hotarele regatului învecinat, sub al cărui scut puternic s'a refugiat încă de pe acum inimosul colaborator hazliu al revistei „Wahrheit“ indicându-ne par' că cu acest gest ironic zădărnica sforțurilor noastre.

Se întreabă partidul național și șeful lui d. Dr. Iancu Flondor ce atitudine trebuie de luat față de creaturile, cari cu prețul capetelor noastre au capitulat în fața lui Coco Wassilko, de dragul unor interese personale?

Și acuma, d-le Onciul pune-ți toată vaza și talentul oratoric în serviciul unor indivizi,

pe cari nu-i cunoști bine, și fă-i deputați în locul omului cinstei, ce și-a întors fața de la noi și ticăloșiile noastre. Crește-ți cu sudoarea feței balaurul, care să-ți răpue capul la porunca vechiului și șiretulut regisor neadormit, așa cum ai răpus d-ta pe rând la porunca aceluiași satan capetele lui Flondor și Bellegarde.

Politicianii noștri și politica lor economică.

Este un adevăr stabilit prin experiență și recunoscut de toată lumea, că progresul unei națiuni atărnă dela starea sa economică. Un popor avut se înmulțește mai tare decât o națiune, căreia îi lipsesc mijloacele de existență. Cultura se lățește și prinde rădăcină mai adâncă la un popor, care dispune de mijloace materiale mai îmbelșugate, pentru că este condiționată de aceste. Un popor sărman, ca și un individ lipsit de mijloace materiale, nu se poate face părtaș al culturii omenești și este destinat, să trăiască în întunec și să fie absorbit de popoare sau națiuni conlocuitoare sau învecinate cu condițiuni de existență mai favorabile. Multe cele, ce se câștigau în trecut prin răsboaie crâncene și înverșunate, se cuceresc astăzi prin luptă economică. Politica economică supune astăzi state și popoare, cari își pierd independența economică.

Cei mai vechi dintre noi își aduc încă aminte de timpul, când mai tot pământul Bucovinei se afla în mâinile Românilor. Pe timpul acela Românii erau domnii acestei țări. Astăzi mai bine de jumătate din averea noastră de odinioară a trecut în proprietatea străinilor și în același raport a scăzut și influența elementului român în țara noastră. Evreii din țara noastră, deși relativ puțini la număr, și-au câștigat pozițiunea dominantă, pentru că au concentrat în mâinilor lor în urma lipsei noastre de cultură și a distrăbălării noastre morale averi colosale. Poporațiunea germană din țara noastră crește și se înmulțește văzând cu ochii pentru că și ea lucră din răspuțeri, ca să-și mărească averea. Sunt în țară la noi oaze de diferite populațiuni străine înconjurate jur împrejur de masse compacte de Români. Influența elementului român asupra acestor străini este nulă. Și nu-i de mirat, ci esplicabil și natural, dacă Românii perzându-și averea se fac argații străinilor și muncesc la înmulțirea averii acestora. Nu vroim să zicem, că pe timpul așa numitei ere boerești dăinuea în țară la noi numai binele. Așa, cum este însă astăzi în țară la noi, n'a mai fost nici odată. Politicianii noștri actuali înlocuind pe boeri au dărâmat totul, au isgonit onestitatea din afacerile noastre publice și au introdus corupțiunea în administrația noastră. Al lor este meritul și numai al lor, că ne aflăm astăzi în împrejurări ne mai pomnit de critice.

Din punct de vedere economic dăm tot înapoi ca racul. Bancele noastre rurale, al căror început cade

în era boerească încă, funcționează greu, sau nu funcționează de fel. De economii nu poate fi nici măcar vorba la ele. Toate lucră numai cu bani străini împrumutați și contribuie la înmulțirea averii străinilor, plătindu-le dobândă pentru capitalurile împrumutate. Ceea, ce ar trebui să se întâmple numai în cazuri extraordinare, este la bancele noastre regulă. Poporul nostru nu cunoaște încă scopul bancelor sătești. Nime nu-și bate capul, să-l facă să înțeleagă că bancele sătești au în prima linie menirea să-i deie posibilitatea, ca să facă economii, să cruțe măcar puțini bani albi pentru zile negre. Palmașii noștri nu depun la bancele sătești nici un ban spre fructificare. Tot rezultatul muncii lor de-o săptămână se cheltuește Duminica în crâșmă. Ce sume enorme s'ar pute economisi, dacă palmașii noștri ar depune cel puțin o coroană pe săptămână la bancele sătești. Cât de lesne ar putea să pue sărăcimea noastră în modul acesta temelie pentru îmbunătățirea stării sale economice în viitor, dacă ar fi deșteptată și îndrumată la economie, să cheltuească mai puțin, decum îi e câștigul. În fiecare comună românească se află atâția bani, câți sunt necesari pentru trebuințele succesive ale locuitorilor ei, dacă ar fi concentrați în banca sătească. Locuitorii cei mai cu avere ai comunelor noastre nu numai că nu sunt părtași ai bancelor sătești, ci preferă să-și țină banii în ladă, în loc să-i depună la banca sătească, ca să crească prin fructificare. Cauza este pe de-o parte neștiința lor, pe de alta însă și aceasta-i cea mai însemnată, lipsa de încredere în administrația corectă a bancei și temerea, că nu va avea capitalul la dispoziție în caz de trebuință. Cauzele aceste n'ar ezista, dacă țărănimea noastră ar ști, că prin concentrarea capitalurilor aflătoare într'o comună în banca sătească se poate folosi nu numai cel mai sărac, dară și cel mai avut, pentru că sumele mici depuse de mulți săraci întrec suma mai mare depusă de unul mai avut și că toți părtașii bancei se pot folosi succesiv de banii depuși la ea, dacă la conducerea bancelor ar fi chemate numai persoanele cele mai de încredere din comună. La acordarea împrumuturilor din bancele noastre sătești cel, ce cere împrumutul, nu este întrebat nici odată la ce se vor întrebuința banii împrumutați și conducătorii bancei nu chibzuesc nici odată, ori de scopul intenționat, pentru care voește să întrebuințeze împrumutul, este bun sau rău pentru prosperarea economică a celui, ce împrumută, ori de întreprinderea ce voește s'o realizeze poate fi rentabilă sau nu și în cazul din urmă să se refuze împrumutul cerut. Conducătorii bancelor sătești acoardă de multe ori împrumuturi la persoane, despre cari știu pozitiv, că împrumutul va fi întrebuințat nu pentru ameliorarea stării economice a debitorului, ci pentru deteriorarea ei. La primirea părtașilor nu se procedă după senzulstatutelor, pentru că se primesc beții, făcători de rele și alte persoane, despre cari se știe înainte, că nu-s de cuvânt, ci de bucluc. Prin procedura aceasta incorectă se zădărnicește scopul bancei, a conlucra la rădicarea morală a populațiunii noastre. Se întâmplă adese, că conducătorii bancei sătești nu proced obiectiv și desinteresat la acordarea

împrumuturilor. Unii iau bani, alții zile de muncă pentru acordarea împrumutului. Sunt și de aceia, cari cer „cinste“. O parte însemnată din împrumutul luat debitorul o cheltuește imediat după primirea banilor în crâșmă, dând cinstea cerută, și înavuțește pe crâșmar. Toate aceste nu s'ar întâmpla dacă cei ce stau în fruntea centralei însoțirilor noastre economice și organele lor de control și-ar împlini conștiincios chemarea lor.

Centrala însoțirilor economice din țară, în fruntea căreia stă politicianul nostru Dr. Florea Lupu, s'a depărtat cu totul tot de la menirea ei statutară. Acest institut de credit nu este ca la centrala Germanilor, pentru alimentarea bancelor sătești și fructificarea capitalurilor lor, cari nu se pot plasa, ci pentru ca să mărească influența politică a d. Dr. Florea Lupu și a lipașitor săi, ca să poată domina în țară după bunul lor plac. Incercările întreprinse de a destitui pe acest domn puțin scrupulos de la conducerea centralei, n'au isbutit, pentru că el prevăzând ce-l așteaptă, a știut să paralizeze intențiunea amintită, primind imediat înainte de adunarea generală părtași noi, cari nu sunt decât instrumente oarbe în mânele sale. Mulți părtași și anume cei mai onești s'au retras din cauza aceasta din centrala însoțirilor noastre economice. Centrala a rămas deci pe mânele d. Dr. Florea Lupu fără controlul necesar, pentru că celelalte organe administrative ale centralei sunt sau de pânura d. Dr. Florea Lupu, sau necunosătoare de cauză, sau neglijente în împlinirea obligațiilor impuse prin statute. Ce a fost, am văzut, ce va fi, vom vede. Numai încape nici o îndoială, că centrala însoțirilor noastre economice de sub conducerea d. Dr. Florea Lupu nu este administrată, cum ar trebui să fie. Adevărat este, că d. Dr. Florea Lupu este în prima linie responsabil părtașilor centralei pentru administrația sa. D. Dr. Iancu cav. de Flondor, șeful partidului român din țară, n'are însă dreptate, dacă susține, că afacerea este de caracter pur privat și că publicitatea din cauza aceasta n'are să se ocupe de ea. Centrala însoțirilor economice române este un institut public românesc, constituit de Români și cu capitalurile românești. Destinațiunea centralei este de interes general românesc. Sporiul sau decadența ei nu se referă deci numai la părtașii ei, ci la toți Românii din țară. De aceea avem nu numai dreptul, ci și obligațiunea a ne ocupa de administrația centralei însoțirilor noastre economice, în fruntea căreia stă d. Dr. Florea Lupu, președintele bancei țării. Ca să documentăm, că centrala nu este încredințată la persoane potrivite și că administrația ei nu este bună decât a bancelor sătești, cari sunt părtașe la ea, vom vorbi de-ocamdată numai de afacerile următoare ale acestui institut românesc.

Înainte de vr'o trei sau patru ani a cumpărat centrala o hărdughie de moară de vapor cu o sumă foarte mare. Ce scopuri a urmărit centrala cu cumpărarea aceasta, nu se știe pozitiv. Unii zic, că centrala și-a propus să furnizeze făină prăvăliilor românești din țară. Dacă ea ar fi urmărit scopul acesta, ca să împiedice dependența prăvăliilor românești de morile străine, a avut timp, ca să-l realizeze. Pentru că nu l-a realizat

nici n'a cercat să-l realizeze, zic alții, că scopul cumpărării morii acesteia a fost altul, care nu corespunde de fel destinațiunii centralei însoțirilor noastre economice. Necredincioșii aceștia se bazează pe faptul, că morăritul la noi în țară este puțin rentabil chiar și pentru aceia, cari dispun de capitalurile necesare proprii și cari stau singuri și imediat în fruntea întreprinderii. D. Dr. Florea Lupu a știut prea bine, că centrala însoțirilor noastre economice operează mai cu samă cu capitaluri străine, împrumutate, pentru cari plătește dobândă cam de 7%. Având în vedere și lipsa de un personal instruct și credincios în profesiunea morăritului d. Dr. Florea Lupu, șeful centralei însoțirilor noastre economice, a trebuit să fie deplin convins, că cumpărarea morii nu poate fi nici într'un caz rentabilă, pentru că și prăvăliile noastre românești din țară sunt atât de puține la număr; că nu pot să disfacă făina produsă de-o moară de vapor. Moara aceasta, dată în arândă unei evreu, nu aduce un venit, care să acopere interesele capitalului investit în ea. Se pare deci, că scopul principal la cumpărarea morii a fost câștigul de proviziuni grase. Lumea, care nu mai crede vorbele d. Dr. Florea Lupu deduce aceasta din faptul, că cumnatul său, d. Tit. cav. de Onciul deputat al ținutului Sucevii, a reclamat la tribunal plata unei sume mari ca proviziune pentru înduplecarea centralei la cumpărarea morii. Oameni informați în cauză susțin, că din cumpărarea morii din chestiune rezultă o pierdere nu neînsemnată pentru centrală.

D. Max Anhauch a cumpărat domeniul Pătrăuți de jos pe Sirete înainte de mai mulți ani cu 300 000 florini, (600 000 mii de coroane). Din exploatarea pădurii domeniilor acestuia a scos întreg capitalul investit. Mult timp după aceea a prețuit un bărbat de încredere al institutului austriac de credit fonciar din Viena și specialist în agricultură și silvicultură domeniul acesta, care era vorba, să fie încărcat cu o ipotecă, a numitului institut de credit, cel mult cu 350 000 florini, 700 000 de coroane. Imediat după aceasta, se vede, că institutul de credit numit n'a voit, să acoarde suma cerută împrumut, a cumpărat centrala însoțirilor economice române din țară domeniul acesta cu prețul de un milion șese sute mii de coroane. Adăogând la suma aceasta și taxa de transcriere precum și speșele îmbinate cu cumpărătura aceasta se urcă prețul plătit de centrala însoțirilor noastre economice la suma de un milion șapte sute mii de coroane. Espertul amintit mai sus ne-a asigurat, că valoarea adevărată a domeniului Pătrăuți de jos pe Sirete este cel mai mult de 400 000 florini, 800 000 cor., pentru că din pământul de arătură al domeniilor acestuia sunt numai 200 fălci de calitate bună, 150 fălci de calitate mijlocie și restul de calitate de tot inferioară, iară pădurea brăcută de tot. Centrala însoțirilor noastre economice a plătit deci pentru moșia aceasta minimum de două ori cât face. Moșia aceasta a fost cumpărată vezi Doamne ca să fie împărțită în loturi mici la țărani. Până acuma se zice, că s'a vândut numai o jumătate de falce de pământ la un evreu. Țăranii nu vroiesc să cumpere pământ din moșia aceasta, pentru că centrala însoțirilor

noastre economice li cere trei prețuri pe prăjină. Din aceasta rezultă că evaluarea esptului care ni-a dat informațiunile acestea, corespunde pe deplin stării factice.

După cum am zis mai sus, centrala a împrumutat capitalul investit în domeniul acesta. Ea plătește o dobândă anuală de 7 %, prin urmare dela un capital de 1,700.000 coroane o sumă de 119 000 coroane. Dacă vom mai adăogi la cifra aceasta dările și speșele de administrație evaluate aproximativ numai cu 6000 coroane, căpătăm o sumă de 125 000 coroane, care reprezintă speșele anuale ale centralei însoțirilor noastre economice. Venitul net însă, ce-l aduce moșia aceasta, nu întrece nici a patra parte a cheltuelilor, dupăcum susțin persoane competente. Nebunii de țărani, respingând planul d. Dr. Florea Lupu, de a-i înavuți și a-i ferici cât ai bate în palme, au nimicit toate socotelile lui. Ori de va rezulta din afacerea aceasta un profit pentru centrala însoțirilor noastre economice, poate socoti tot omul, care este versat în adiție și subtracție.

Centrala însoțirilor noastre economice a mai cumpărat și moșioara Slobozia-Pruncului, pentru care oferia persoane private 160 000 coroane, cu prețul de 214 000 coroane. Ea a plătit deci pentru moșioara aceasta 54 000 cor. mai mult decât face. Și din proprietatea această încă tot nu-i vândută o parte considerabilă la țărani, pentru că-i prea scumpă. Ce folos a rezultat din cumpărătura aceasta pentru centrala însoțirilor noastre economice arată socotelile ei.

Banca țării, al cărei președinte este tot d. Dr. Florea Lupu, a cumpărat, și împărțit în loturi mici între țărani moșiile Hatna și Calineștii lui Ienache, precum și moșiile patriarhiei din Ierusalim: Dimca, Dracineț și Volcineț. Prețurile plătite pentru moșiile acestea au fost cel puțin corespunzătoare valorii lor, pentru că nu au fost fixate numai de d. Dr. Florea Lupu, ca la centrala însoțirilor române. Cui s'au dat însă moșiile aceste? Comunele Slobozia-Pruncului, Hatna, Calineștii lui Ienachi, Volcineț, Dracineț sunt locuite, parte exclusiv de Ruși, parte de Ruși în majoritate covârșitoare și puțini Români dubioși. Numai comuna Dimca are populațiune românească. Mai toate pământurile moșiilor acestora au fost împărțite între străini. Din proprietatea Dimca au primit Românii numai o parte foarte neînsemnată, pentru că partea cea mai mare a proprietății acesteia a fost dată la Evrei. La întrebarea ori de s'a întărit, prin transacțiunile amintite mijlocite de banca țării și de centrala însoțirilor noastre economice elementul român din țara noastră sau dușmanii lui cei mai neîmpăcați, trebuie să răspundă ori și care cunoscător al stărilor factice, că din transacțiunile aceste a rezultat un folos numai pentru dușmanii neamului românesc.

Statutele bancei țării, elaborate de d. Dr. Florea Lupu, sunt astfel întocmite, ca țărănimea noastră să se poată folosi numai foarte puțin de ea. De credit personal au aproape numai Evrei parte, cari întrebunțează capitaliile împrumutate sub condițiuni foarte favorabile pentru exploatarea țărânimii. Banca țării, care a plătit, abstrăgând dela proviziunile primite de unii de-ai noștri,

milioane fără necesitate și folos real institutului de credit fonciar bucovinean, acuma în liquidatiune, nu corespunde de fel trebuințelor țăranilor.

Să revenim la centrala însoțirilor noastre economice de sub probata conducere de model a. d. Dr. Florea Lupu. Cum s'a putut întâmpla, că centrala să plătească pentru moșiile amintite sume enorme peste valoarea lor efectivă? Tot omul, care cumpără ceva mai cu seamă însă o moșie, se informează mai întâi despre valoarea obiectului respectiv. Dacă nu poate să-l evalueze singur se folosește de experți versați în cauză și consultă și alte persoane, cari sunt în stare, să-i deie informațiuni exacte. Dacă d. Dr. Florea Lupu s'ar fi uitat în tabula provincială și noi, dupăcum îl cunoaștem, suntem convinși că a și făcut aceasta, ar fi constat, că vânzătorul moșiei Pătrăuți de jos pe Sirete a cumpărat-o cu 600 000 cor. Vecinii proprietății acesteia, dacă au fost întrebați de bună seamă că i-au spus că vânzătorul a exploatat toată pădurea și și-a scos prețul plătit. Dela țăranii din Pătrăuți, dacă nu dela experți, a putut să capete informațiuni pozitive despre fertilitatea (calitatea de a produce) pământului, despre valoarea lui și cât pot să plătească ei pentru o prăjină de loc. Asemene nu era imposibil să afle, ce venit anual aduce moșia aceasta. Pe baza datelor acestora se poate socoti foarte lesne și fără multă bătae de cap valoarea efectivă a moșiei Pătrăuți de jos pe Sirete. Noi nu ne îndoim, că d. Dr. Florea Lupu a făcut socoteala aceasta și a și stabilit valoarea adevărată a moșiei acesteia. Dacă cu toate aceste centrala însoțirilor noastre economice, condusă de d. Dr. Florea Lupu, a plătit pentru proprietățile cumpărate de ea prețuri duble, lumea se vede, că are dreptate, dacă susține că afacerile acestea nu sunt curate, căci altfel nu se poate explica diferența colosală, ce există între prețurile plătite și valoarea efectivă a obiectelor cumpărate, pentru-că d. Dr. Florea Lupu nu este un nebun, care nu știe ce face. Mai încipe îndoială, că d. Dr. Florea Lupu este un geniu financiar de primul rang și că va rădica starea economică a poporului nostru cât ai bate în palme așa, că se va mira lumea?

Cu prilejul acesta ni permitem încă și întrebarea, este oare compatibil, că d. Dr. Florea Lupu părtaș al tovărășiilor pentru exploatarea pădurilor, să contracteze cu d. Dr. Florea Lupu, directorul centralei însoțirilor economice?

Alcoholismul este o boală cronică a poporului nostru de la țară și a multor intelectuali de prin orașe. Este fapt notor, care numai are deci necesitate de probațiune, că sărăcia noastră este de atribuit în prima linie patimei beției, de care suntem stăpâniți. Cu scop de a oprima patima aceasta, a cărei urmare nu este numai sărăcia ci și demoralizarea și degenerarea poporului, statul a emis o lege specială contra beției. Societatea face și ea, ce poate să oprească lățirea patimei acesteia. Mai cu samă preoțimea și învățătorimea noastră lucră din răspuțeri contra beției încuibate la poporul nostru. Ai crede deci, că și politicienii noștri au în vedere rădicarea nivelului economic cultural și

moral al poporului nostru. Activitatea lor probează însă până la evidentă contrariul.

Prin legea din 1 Decembrie 1907 Nr. 33 al foii legilor provinciale din Bucovina, al cărei autor este prea măritul deputat al țăranimii, d. Dr. Aurel cav. de Onciul, s'a desrădicat dreptul de propinație, adică dreptul exclusiv al fondului de propinații, de a debita (vinde) rachiu, bere și vin moldovenesc. În urma legii acesteia crășmăritul nu se va da ca până acuma în arândă de fondul de propinații, ci va fi concesionat de autoritățile administrative de prima instanță, ca autorități industriale sau profesionale. Concesionarii nu vor mai plăti cu începutul anului 1911 nemică pentru dreptul, de a ezercita profesiunea crășmăritului. La facerea legii acesteia era timpul potrivit și ocaziunea aceasta dată, a restrânge crășmele de prin satele și orașele noastre la un număr, care nici odată nu poate fi prea mic, pentru a feri poporul nostru de demoralizare, sărăcie și degenerare. Legea aceasta permite însă o concesione (crășmă) tot pentru 500 de suflete în fiecare comună din țară. Din dispozițiunea aceasta a legii citate rezultă, că numărul crășmelor în țara noastră va fi de la 1 Ianuar 1911 în viitor mai mică și mai mare decât e în ziua de azi. O familie constă de regulă din 5 suflete. Prin urmare putem, să avem tot la o sută de familii un local de debit de venin și otravă pentru nimicirea poporului nostru. Această dispozițiune a legii te necesitează, să crezi, că autorii ei sunt sau aleoholici sau de credință, că consumul rachiului ori a bulercei, cum se zice la noi este de folos pentru consument. Intre deputații camerei noastre provinciale se află însă și persoane cari, sunt dușmani ai rechiului. Acești deputați nu și-au rădicat glasul contra legii acesteia și n'au propus restrângerea cea mai mare a concesionilor sau a crășmelor. Faptul acesta ne face a crede, că deputații noștri n'au avut în vedere interesul neamului, ci numai folosul fabricanților de spirt și al crășmarilor. La aceasta l-au ales țăranii deputat al lor pe d. Dr. Aurel cav. de Onciul? Dacă s'ar fi restrâns numărul crășmelor, cari sunt de tot superflue (de prisos) la un număr minim, li s'ar fi luat țăranilor noștri posibilitatea, de a se sărăci și a îmbogăți pe crășmari, cari sunt lipitori cunoscute ale satelor noastre, sute de mii, dacă nu milioane, de coroane ar fi rămas în punga poporului nostru, nenumăratele fapte criminale ar fi fost împiedecate și mulți țărani feriți de pedeapsa închisorii. Legea sus citată nu apără deci de fel interesele populațiunii noastre, ci este parcă întradins făcută în detrimentul poporului nostru. Este deci oara a unsprezecea, ca alegătorii să judece pe deputați nu după vorbele, ci după faptele lor. Să credem, că ceea ce n'au făcut legiuitorii noștri prea înțelepți, vor face autoritățile noastre administrative, concesionând numai foarte puține crășme, cari ruinează populațiunea și sunt deci în detrimentul statului.

Redeanu.

Corespondențele trimise din țară se vor publica în numerele viitoare ale ziarului nostru.

Declarație.

În articolul „servitutele Câmpulungului“ s'a amintit și de persoana d-lui consilier superior Teodor Stefanelli și a fost adus în legătură cu chestia servitutelor Câmpulungenilor. Informațiile noastre au venit de la persoane ce cunosc întru câțva afacerea și în actul de intabulare e și numele d-lui T. Stefanelli

Noi nu am avut nici o intenție să ne atingem întru câțva de persoana cinstită a d. Stefanelli. Toată lumea îl cunoaște pe d-sa de un Român cu sentimente frumoase și care a făcut în totdeauna numai cinste neamului nostru. Aceasta o susținem și noi și-l rugăm pe d. Stefanelli să ne scuze că s'a strecurat ceva asupra persoanei d-sale, până a nu-l fi rugat și pe d-sa de starea adevărată a faptelor.

Îl asigurăm de stima și considerația noastră desăvârșită.

Redacția.

Știri mărunte.

În atenția d-lui consilier de curte și prezident al tribunalului din Suceava Mandicevschi. Alegătorii români din ținutul Câmpulungului întrebă ori de câte ori un funcționar al statului să candideze și agiteze în districtul său, unde ar putea să abuzeze de puterea funcțiunii sale? Totodată îl roagă pe d. prezident să iaie măsuri cât se poate de aspre față de un astfel de funcționar, deoarece ar pierde alegătorii încrederea într-o instituție a statului, dacă vre un funcționar ar abuza de puterea sa. Nici când abuzul de putere nu prinde și nu înflorește mai tare ca la alegeri. Respectivul funcționar ce vra să candideze să părăsască numai de cât districtul său în vremea alegerilor. De nu se vor lua măsuri față de un astfel de funcționar, alegătorii sunt nevoiți să aducă cazul și la cunoștința ministrului de justiție.

*

Deputații noștri sunt făcuți atenți că în Suceava s'a publicat concursul pentru ocuparea a două posturi de cea mai mare importanță pentru noi Români: postul de viceprezident la tribunal și cel de director la liceul gr.-or. român. Se vorbește, că au sorti de isbândă dușmani înverșunați ai neamului nostru, și că unii ar avea chiar promisiuni formale din partea unor deputați români, că vor fi sprijiniți la numire. După ocuparea acestor posturi vom vedea rodul activității deputaților noștri.

*

Foaia poporului în No. 46 l. c. spune despre apariția foii noastre următoarele: „Revista politică“ așa se numește o gazetă nouă românească, care se tipărește în Suceava și iesă odată pe săptămână. Ea vestește că nu e organul nici unui partid politic și că are de gând numai să fie un organ de control. Dacă e așa, atunci nime din cei cusufletulcuratnuarepricină, să-i ducă frica, ci din potrivă avem cuvânt să o primim cu toată dragostea, ca pe o luptătoare împreună cu noi pentru binele neamului nostru din această țară. Mulțumim celor dela „Foaia poporului“ pentru aceste cuvinte bune, isvorâte din inimă curată, și așteptăm ca și ea să ni dea sprijin în lupta noastră pentru luminarea poporului și combaterea dușmanilor săi.

Mai multor abonați, cari ne-au întrebat de viitorul foii noastre, le răspundem, că avem strâns capitalul necesar pentru un an întreg. Dacă pe lângă jertfa ce-o aducem noi, vor plăti și abonații noștri foaia regulat, ea va putea să apară și mai de multe ori pe săptămână. Celor ce au fost învățați în trecut să primească gratuit foi politice, le facem cunoscut, că noi-nu putem face asemenea pomană și anume din două pricini: mai întâi fiindcă nu voim să facem pe lângă munca grea de gazetari și datorii, și apoi fiindcă nu urmărim interese personale, și deci n'avem nevoie să îmbătăm lumea cu apă rece, cum au făcut-o în trecut alte gazete, cari, dacă nu și-au scos dela cetitori cheltuelile cu gazeta, le-au scos tot pe pielea lor din altă parte. Numai că cetitorii îmbătați cu apă rece de acele gazete primite de pomană, au fost prea buimăciți de cele scrise în ele, decât să poată înțelege aceasta.

*

La judecătoria din Humor a devenit vacant prin moartea consilierului Scânteuță postul de pretor. Se gândesc oare deputații la un urmaș demn la acest tribunal dintr'un district românesc? Sau așteaptă să se ocupe cu un străin ca la Solca?

*

Gebirgsjournal, foaia jidovască din Câmpulung, vorbind în numărul ei din 24 l. c. despre declarațiunea ultimă a contelui Bellegarde, spune între altele: „Prin declararea contelui Bellegarde (că nu candidează la Câmpulung și că nu va primi o eventuală alegere No. 13) s'ar părea apariția mai departe a acestei foi (Revista politică No. 13), care este făcută numai pentru scopul alegerilor, fără rost“. Îi răspundem jupânului de la „Gebirgsjournal“, că ceea, ce spune e o mare minciună și că foaia noastră, având scopuri mult mai înalte, mai ideale, va apăre și după alegeri în ciuda dușmanilor ei pericunati; de alfel în jurul foii nu se află oameni hămisiți, cari fug cu limba scoasă după mandate, și nici nu se vor îngădui, să se apropie de ea astfel de indivizi.

*

Societatea politică „Vulturul“ din Fundul-Moldovei a proclamat în adunarea sa din 27 l. c. pe d. conte Bellegarde candidat de deputat în camera imperială pentru districtul politic Câmpulung.

*

Invitare la adunarea generală extraordinară a „Societății Mazililor și Rezeșilor bucovineni“, care se va ține Duminică în 30 Octomvrie 1910 la oarele 2 după amiază în Botușenița în localitățile d-lui Emilian Popescu, cu următoarea ordine de zi: 1. Raportul comitetului; 2. Eventuale. Pentru comitet: Dionisie cav. de Bejan, președinte. Alexandru Vitenco, secretar.

*

Cum știu să facă dreptate Jidanii. Țăranul Gavril alui Costan Boloca a avut un proces cu o nemțoaică, care e mancă la judecătorul jidan Hilsenrad din Rădăuț. Trecând țăranul Gavril Boloca prin mijlocul drumului, nemțoaica a aruncat niște hâlbe drept pe capul țăranului și i-a batjocurit toate hainele. La judecată, judecătorul jidan Löwner o achită și o iartă și de cheltueli pe nemțoaică. Ba încă bietul țăran a trebuit să mai deie și 7 coroane.

*

Avocat român nou. D-l Dr. Nicu Carabioschi și-a deschis cancelaria de avocat în Rădăuț.